

VÄGLEDNINGSBESÖK I BARCELONA 4 – 8 maj –09

Jag hade turen att få åka med Academia på ett vägledarutbyte till Barcelona i Spanien. Vi var fem stycken, Helen och Sylvie från Frankrike, Jana från Tjeckien och Francesco från Italien.

Fransyskorna pratade nästan bara franska, Francesco föredrog spanska och jag och Jana engelska så alla besök vi gjorde fick översättas till tre språk. I Barcelona är det officiella språket katalan som skiljer sig en del från spanskan med egna ord till exempel, så även om man kunde spanska så var det inte säkert man förstod katalan, fast innevånarna i Barcelona är alla minst tvåspråkiga.

Första dagen hade vi ett möte på "the Department of Education" där vi blev mottagna av Ramon, Helen och Monsé. Vi fick en grundläggande genomgång av det spanska utbildningssystemet och fick även själva berätta vad vi jobbade med. Francesco var lärare med vägledningsansvar och de andra tre jobbade på vägledningscentra, det var bara jag som jobbade på en skola, vilket jag senare förstod var ganska ovanligt både i Frankrike, Tjeckien, Spanien och i Italien. Jag hade med mig presentations material (som finns på Skolverkets hemsida) men det var jag den enda som hade. Vägledare i Spanien tituleras psykologpedagoger. Jag kallar dem i fortsättningen för vägledare för enkelheten skull.

Dag 2 var vi och besökte en ganska stor arbetsförmedling som även arbetade med vägledning. Det finns sex liknade arbetsförmedlingar i Barcelona men sedan även sex mindre kontor. Det finns 70 arbetsförmedlingar i Katalonien. Arbetslösheten är i: Katalonien 11 %, i hela Spanien 13 % jämfört med resten av Europa som ligger i medel någonstans runt 6,8 %.

Ungdomsarbetslösheten (16-24år) ligger i Katalonien på 15 %. Deras uppdrag är precis som hos oss till största delen att syssla med matchning. De har en typ av program som den arbetssökande kunde anmäla sig till (det var kö och någon veckas väntetid) och då innebar det att man var där 4 timmar om dagen, 4 dagar i veckan i 4 veckor och fick då stöd i olika vägledningsfrågor och jobbsökaraktiviteter.

De satsar extra resurser på: ungdomar, handikappade, kvinnor över 50 och ensamstående mammor. Arbetsgivare som anställer dessa grupper kan få ett visst bidrag. Mycket känner jag igen från hur det är i Sverige, de har t.ex. ett "starta eget bidrag" där de kan få ekonomisk hjälp under det första året. Och det är precis som här att de lediga jobb som finns är de jobb som kräver en hög utbildning och det är vanligt att ungdomar som hoppat av skolan börjar studera igen. Ungdomarna bor också länge hemma för det är dyrt med egen lägenhet. Hyran för en mindre lägenhet kostar ofta över 10 000/mån.

Innan lunch hann vi också med ett snabbbesök på ett center som servade ett universitet. De var två vägledare som jobbade där förutom under ansökningsperioder då de tog dit ca 10-12 studenter som hjälpte till med ansökan. Man sökte via nätet och sidan var bara öppen i 30 min så var man inte van så var det svårt att hinna med därför behövde många hjälp. I övrigt så fungerade det ungefär som här hemma förutom att man söker direkt till den skola man vill gå på och de har ingen motsvarighet till VHS.

På eftermiddagen var vi på "Office Jove de Trebell" vilket jag tror kan liknas vid en blandning av vår Ungdomsstyrelse och en arbetsförmedling för ungdomar. På övervåningen hade de ingen mottagning för ungdomar men samarbetade med olika organisationer och skolor dit de åkte och höll seminarier som t.ex. Jobb- workshops, "hur man startar ett eget företag"(liknande vårt UF tror jag), "hälsa på jobbet - hur motverka stress" etc. De utbildar också lärare och hade under förra året haft ca 900 workshops.

På bottenvåningen hade de mottagning för ungdomar där det också jobbade en vägledare. De hade en anslagstavla där man kunde läsa om lediga jobb och många var specificerade att de t.ex. ville ha någon mellan 25 – 35 år. Åldersdiskriminering är tydligen tillåten i Spanien.

Dag 3 startade vi på ett vägledningscenter (Centres de Ressources Pedagogiques) som var knutna till ett antal grundskolor. I Spanien (och i ett flertal andra länder) har man en uppdelning mellan Primärskolan och Sekundärskolan. Sekundärskolan motsvarar ungefär vårt högstadie och är obligatoriskt. När elever uppnått målen får de ett avgångsbetyg ESO (certificado de Graduado en Educacio´n Secundaria) som ger tillträde till den högre sekundärutbildningen, bachillerato, som motsvarar våra studieförberedande program. Det finns även yrkesutbildningar som icke-obligatorisk utbildning. Jag återkommer till det. På centret jobbade fem personer som alltid var där och tog emot besök och tretton personer som åkte ut till skolorna.

Vi åkte sedan och besökte en Sekundärskola. Vi började diskutera resurser och fick veta att i Barcelona har man ett system där de delade in skolorna i A, B eller C. C-skolorna är de som ligger i invandrartäta områden och med större sociala problem. De hade rätt till ett högre statsbidrag och kunde anställa fler speciallärare. Den skola vi besökte var naturligtvis en A-skola. Alla strävade efter att klassas som A-skolor (elevernas resultat beaktas också) även om man fick mindre pengar för det gav högre status och fick fler sökande elever.

Efter lunchen åkte vi vidare till en annan sekundärskola med yrkesprogram. Det blev lite stressigt emellanåt och mycket åkande med T-banan. På skolan hade de program inom el, fordon, media, bygg, industri och något inom kemi. Eleverna på yrkesprogrammen läser mindre teoretiska kurser och de som de läser är kopplade till programmet. De hade även någon motsvarighet till PRIV d.v.s de tog även emot elever som inte hade diplom från primärskolan och de fick då läsa mer praktiskt inriktat. Skolans stolthet var att de hade mer än 1000 datorer i 33 rum.

Datorkunskaper var alltså något som prioriterades högt. Tyvärr var det inte så mycket vägledning som erbjöds dessa elever. De hade en vägledare som kom 1 timme i veckan och eleverna blev erbjudna en timme när de skulle välja praktikplats. Däremot hade de ofta ”öppet hus” för grupper av elever som kom från grundskolan. Skolan vi var på var populär och de hade tre gånger så många sökande än vad som kunde få plats. Kriterier för att få en plats var förutom betyg, föräldrars inkomst och om syskon gick där men betygen var viktigast. Eleverna kunde välja valbara kurser som gav dem tillträde till högre yrkesutbildning (motsvarande KY tror jag). Det som nästan aldrig förekom var att elever bytte program, jag tror att de helt enkelt inte fick lov att göra det. Däremot hade de ca 20 % avhopp och de flesta berodde på att eleverna fick jobb på sina praktikplatser. Men i de kristider vi har nu så höll det på att ändra sig.

På kvällen blev vi utbjudna på tapas av våra värdar. Det var samma kväll som Barcelona hade spelat en dramatisk fotbollsmatch och vunnit över Chelsea så hela staden drabbades av ”glädjefnatt” och det var en otrolig upplevelse att se deras glädje och vilket herrans liv det var på stan. Många gånger värre än vårt nyårsfirande.

Nästa dag blev vi hämtade med en minibuss och åkte i en och halvtimme till en annan stad, Taragona. Där hade de ett jättestort campus som erbjöd yrkesutbildning för 900 elever som inte var klara med primärskolan. De hade ett speciellt program för det som kallades PQPI (program of initial professional qualification) det vände sig till elever mellan 16- 21 och syftet var att göra dom anställningsbara eller att de skulle få sitt diplom. Programmen var indelade i tre moduler, A, B och C beroende på vilket mål man satte.

På campus fanns också något som kallades för Expotecnic. Det var som en utställningshall eller en mäsas där man på ett väldigt pedagogiskt sätt visade vilka yrkesutbildningar som fanns och vad de innehöll. Många grupper av grundskoleelever kom dit på besök.

Vi var också runt på skolan och tittade, vilken var jättstor. På fordonsprogrammet kunde eleverna utbildas till billackerare och vad som slog mig var att de hade så många riktiga bilar att träna på. Skolan var sponsrad av några bilmärken som också försåg dem med bilar.

Vi fick under dagen också göra ett besök på deras restaurangutbildning och blev bjudna på en 5-rätters middag som var alldeles utsökt. Den dagen hade eleverna sin slutredovisning och sitt examensprov så föräldrarna skulle bli bjudna på middag på kvällen. Vi träffade några väldigt nervösa elever.

Sista dagen besökte vi Porta 22. (porta = dörr) Det var ett info-center med vägledning som funnits i fyra år. De vänder sig till alla som vill ha information om yrken och studier, unga som gamla. De säger själva att de är ”proffs på jobbsökeri”. Det var ett stort kontorslandskap som hade 34 datorer för besökare att använda. De höll kurser för grupper bland annat i att träna sig i inför en jobbintervju, skriva CV, etc. Det fanns en storbildsteve där vi fick se hur hemsidan såg ut bland annat med yrkesbeskrivningar. Mycket påminde om ams.se med presentationer av yrken och filmer av yrkesaktiva och det fanns även ett intressetest. Skillnaden var bland annat att man var tvungen att komma dit och använda deras datorer för att kunna nå programmet och att de på yrkesbeskrivningarna inte tog med yrken som var kända för allmänheten (såsom läkare) utan prioriterade nya yrken och yrken som förändrats.

En sak som jag tror att de kanske i Barcelona är ensamma om är att de har en speciell ”vägledningsbuss”. De bedriver uppsökande verksamhet med bussen och åker runt och informerar om studier. I första hand var syftet att göra reklam för yrkesprogram vilket är det uppdrag som våra värdar Ramon och Helen har fått men även att rekrytera till studier i största allmänhet. Vi fick veta att även flera som gått på universitet återkommer och läser någon yrkesutbildning för det är då störst chans att få jobb. Tyvärr så fick vi inte se bussen eftersom den var ute på turné.

Sammanfattningsvis var det en mycket trevlig vecka men också väldigt intensiv. På vissa besök hade vi önskat vi kunde ha stannat längre för det blev lite stressigt när vi skulle hinna till nästa besök. Jag tycker att vi i många saker är väldigt lika och igenkänningsfaktorn var hög men skillnader finns också och Jan Björklunds förslag till ny gymnasieskola påminner väldigt mycket om hur det är i, bland annat Spanien.

Att få komma ut och träffa andra som jobbar med vägledning har varit ett lyft. Även om vi inte pratade samma språk så kunde vi förmedla vad vi ville säga ganska bra ändå. Till Barcelona var det tänkt att det skulle komma en grupp på tio personer men vi blev bara fem så varför är det inte fler som söker och åker? Jag var själv lite orolig för om mina kunskaper i engelska skulle räcka men det spelade ingen roll. Alla var förstående och var det något man inte förstod så bemödade de sig om att förklara på ett annat sätt så man förstod ändå.

INGER VESTLING
Elfrida Andréegymnasiet, Visby